

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рж г 1957/2015
29.12.2015. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у поступку ради заштите права на суђење у разумном року предлагача Г.Н. из села Т., Ч., кога заступа З.Л., адвокат из Б., одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Београду Р4 П бр. 281/15 од 27.11.2015. године, у седници већа одржаној дана 29.12.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Вишег суда у Београду Р4 П бр. 281/15 од 27.11.2015. године и предмет **СЕ ВРАЋА** првостепеном суду напоновни поступак.

Образложење

Решењем Вишег суда Београду Р4 П бр. 281/15 од 27.11.2015. године, одбијен је као неоснован захтев предлагача Г.Н. којим је тражено да се утврди повреда права на суђење у разумном року у поступку раније Другог општинског суда у Београду П 2149/09, а сада Првог основног суда у Београду П 3584/14, да му се одреди примерена накнада у износу од по 150 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате за сваку годину трајања судског поступка, као и да му се накнаде трошкови поступка.

Против наведеног решења предлагач је благовремено изјавио жалбу, из свих законом предвиђених разлога.

Одлучујући о изјављеној жалби на основу члана 86 став 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр.116/08... 101/13), применом члана 386. у вези члана 402. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...55/14), у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 25/82...."Службени гласник РС" бр. 46/95....6/15), на чију примену упућује члан 8в Закона о уређењу судова, Врховни касациони суд је оценио да је жалба основана.

Из списка произилази да је предлагач у својству тужиоца 18.03.2009. године Другом општинском суду у Београду, поднео тужбу против Републике Србије као тужене, ради накнаде штете због неисплаћених дневница за време ратног стања 1999. године. Решењем П 1763/09 од 30.03.2009. године суд пред којим је поступак започет се огласио апсолутно ненадлежним за поступање по тужби поднетој 18.03.2009. године и тужбу одбацио. Окружни суд у Београду је решењем од 09.07.2009. године одбио као неосновану жалбу тужиоца, овде

предлагача, и потврдио првостепену одлуку. Предлагач је 08.05.2012. године поднео предлог за понављање поступка те је, поступајући по предлогу, Виши суд у Београду решењем Гж 4086/12 од 22.05.2013. године дозволио понављање поступка, укинуо решење Окружног суда у Београду од 09.07.2009. године и предмет уступио Првом основном суду у Београду на поновни поступак. По достављању предмета првостепеном суду, заказано је и одржано рочиште дана 16.06.2014. године, након чега је тужилац 30.06.2014. године доставио поднесак са прецизираним тужбеним захтевом. Следеће рочиште за главну расправу које је заказано за 14.11.2014. године није одржано због протеста адвоката, а наредно рочиште у парници, која се сада пред Првим основним судом у Београду води под бројем П 3584/14, заказано је за 04.11.2015. године. У време одлучивања о захтеву, поступак пред пред Првим основним судом у Београду није био окончан.

Полазећи од овако утврђених чињеница, Виши суд у Београду је оценио да захтев предлагача није основан. Из образложења побијаног решења произилази да је, поступајући по тужби тужиоца, Други општински суд у Београду окончао првостепени поступак доношењем решења П 1763/09, свега 12 дана након подношења тужбе, а Окружни суд у Београду као другостепени је потврдио наведену првостепену одлуку по протеку рока од три месеца и 10 дана. Поступак у предмету је овим правноснажно окончан, а предмет је, у складу са одредбама Судског пословника, био архивиран све до подношења тужиоачевог предлога за понављање поступка. Првостепени суд закључује да је након доношења одлуке Уставног суда Републике Србије у погледу права војних обвезника на исплату дневница за време ратног стања 1999. године, а којом је утврђена повреда права и одлуке којом је дозвољено понављање поступка, Први основни суд у Београду поступао у кратким роковима, заказивао рочишта и поштовао начела хитности и економичности у поступању. Због наведеног, Виши суд у Београду налази да право предлагача на суђење у разумном року у наведеном поступку није повређено.

Жалбом се основано оспорава закључак првостепеног суда и указује на погрешну примену материјалног права.

Окончање судског поступка у оквиру разумног рока је право учесника у поступку које проистиче из члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода измењене Протоколом број 11, као и члана 32. став 1. Устава Републике Србије, те члана 10. Закона о парничном поступку. Разуман рок за окончање поступка зависи од сваког појединачног случаја, пре свега од сложености чињеничних и правних питања у конкретном предмету, понашања подносиоца захтева и осталих учесника у поступку, поступања надлежних органа, као и од природе самог захтева, односно значаја спорног права за подносиоца захтева и остале учеснике. У овом случају, из образложења првостепене одлуке произилази да је суд, ради оцене основаности захтева предлагача, поступак који је вођен пред Другим општинским судом у Београду под бројем П 1763/09 и поновљени поступак, који се води пред Првим основним судом у Београду под бројем П 3584/14, посматрао као две одвојене целине. Предлог за понављање поступка је ванредно правно средство чија је садржина усмерена на обнављање правноснажно окончаног поступка. Након правноснажно окончаног поступка странка има право да употреби наведено правно средство и

поступак обнови. Према стандардима установљеним дугогодишњом праксом Европског суда за људска права, одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене Протоколом број 11, примењују се на све грађанско-судске поступке у којима се одлучује о грађанским правима и обавезама странака, а период који се узима у обзир приликом оцене правног стандарда разумног рока у грађанском судском поступку обухвата време од тренутка када је покренута акција, односно поднет иницијални акт пред надлежним судом (односно од када је подносилац захтева приступио поступку који је у току), до тренутка када последња одлука донета од стране домаћег правног система постане коначна и буде извршена. Заштитни механизми из члана 6. ЕКЉП не примењују се на неуспешне покушаје обнове кривичног или парничног поступка (став изражен у пресуди *Tumilovich v. Russia*), док год домаће власти не пристану да обнове неки поступак. Међутим, од тренутка када се поступак обнови, заштитни механизми из члана 6. Европске конвенције о људским правима и основним слободама се активирају и примењују се на целокупан судски поступак.

Имајући у виду наведено, првостепени суд је био у обавези да у складу са стандардима Европског суда за људска права, у поступку који је обновљен по ванредном правном леку (предлогу за понављање поступка) цени целокупан период од подношења тужбе 2009. године, па до тренутка одлучивања о захтеву предлагача, уместо да наведене правне ситуације посматра као два одвојена поступка. Због погрешне примене материјалног права, чињенично стање од значаја за одлуку о захтеву предлагача остало је непотпуно утврђено, те је побијана одлука морала бити укинута.

У поновном поступку, првостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе и поново оценити све околности битне за одлучивање о захтеву предлагача за заштиту права на суђење у разумном року, након чега ће бити у могућности да правилно примени материјално право и одлучи о захтеву.

Из наведених разлога, првостепено решење је применом члана 401. тачка 3. Закона о парничном поступку укинута и предмет је враћен првостепеном суду на поновни поступак.

**Председник већа – судија
Снежана Андрејевић, с.р.**